

Szóval, miről volt híres?

Ezt egyszer egy újságíró is megkérdezte tőle, megjegyezve, hogy tulajdonképpen alig néhány filmben szerepelt csak, mégis mint híres színésznőt ismeri az egész világ. Zsazsa a tőle megszokott, odavetett válasszal intézte el az okvetetlenkedő kérdést: azért Darling, mert engem mindenki el akart venni feleségül.

Hát mondjuk ehhez is különös tehetőség, illetve adottság kell. De elég ez?

Zsazsa esetében elég lett volna, de persze volt öbenne sokkal több is. Kezdjük talán az elején, honnan jött, hogyan kezdte? 1917. február 6-án született Budapesten és a roppant népszerű Fedák Sári után, ő is a Sári nevet kapta, de akárcsak a nagy színésznő, kisgyerekként ő sem tudta helyesen kiejteni, hanem Sári helyett Zsazsát mondott és így aztán ez rajta is ragadt, egy életen át. Hárman voltak testvérek, Magda a legidősebb, Zsazsa a középső és Éva a legfiatalabb. Édesanyja egy jómenetelű ékszerkereskedést örökölt és ennek köszönhetően jómódban élt a család. Zsazsát 13 évesen egy svájci leánynevelőbe küldték, ahol gyorsan elsajátította a társasági viselkedés minden csínját-bínját. Színésznő, illetve énekesnői szárnyait is elkezdte bontogatni és hamarosan nagy sikerrel, szubrettként lépett fel

Dr. Hangay György:

Híresen botránys szépségkirálynőnk: Gábor Zsazsa.

Most egy különösen híres – vagy hírhedt? – honfitársunkról, Gábor Zsazsáról lesz szó. Miért, illetve miről híres? Hogy került a hollywoodi sztárok élvonalába, hiszen sem Oszkárt, sem Emmy díjat nem kapott, nevét mégis ismeri az egész világ.

az „Éneklő álmok” című operettben. Ezt követően a Bécsi Színiiskolában is tanult, de mondhatni, hogy csak egy ügynevezett gyorstalpaló tanfolyamot végzett, mindössze három hónap alatt. Nem volt többre szüksége. Szépsége, elragadó, ragyogó személyisége minden iskolánál többet ért. A színpadi tündöklés másfajta eredményt is hozott: egy Burhan Asaf Belge nevezetű török diplomata úgy belehabarodott a csodaszép kislányba, hogy azon nyomban megkérte kezét. Az eljegyzést esküvő követte és Zsazsa 15 éves korában elindult azon az életúton, melyről aztán soha le sem tért. És még egy jellemző dolog történt: az esküvői ajándékok egyike egy 10 karátos briliáns gyűrű volt. Igaz, ezt nem a vőlegény, hanem Gábor papa adta — de hát elvégre, mit adhat egy ékszerüzlet tulajdonosa a lányának?

Ettől fogva Zsazsa élete olyan volt, mint egy felgyorsított filmfelvétel. Peregetek az események. 1936-ban Magyarország Szépségkirálynője lett, de néhány éven belül mégis véglegesen el kellett hagynia hazáját. *Miért?* Mert a Gábor család zsidó származású volt és habár valószínűleg áttértek a katolikus vallásra, a negyvenes évek Magyarországa nem volt a legbiztonságosabb hely számukra. Magda, Éva és Zsazsa 1941-ben Amerikába került. Szüleik közben elváltak, és a mama lányaihoz csatlakozva szintén az USA-ban fejezte be. Zsazsa forgószél jellegű élete tovább zajlott — a török diplomatától nemsokára elvált, s máris megjelent az újabb ké-

rő, mégpedig nem más mint a milliárdos Conrad Hilton, a hatalmas luxus szállodák tulajdonosa. Nem lehetett valmi kimondott úriember — biztos vagyok benne, hogy ő nem Svájcban tanult illetant — mert első találkozásuk alkalmával pénzt ajánlott Zsazsának egy kis floridai kirándulás fejében. Igaz, nem csak egy pár fityinget, hanem 20 000 dollárt. De Zsazsa visszautasította, ennyivel ő nem elégedett meg. Neki az egész kellett és négy hónap múlva már Mrs. Hiltonként tündökölt Hollywoodban. A házasság ezután öt évig tartott, mert Hilton csak ennyi ideig bírta szusszal — és türellemmel. Mert Zsazsa bizony megviselte a szálloda-mágnás idegeit és pénztárcáját. Pedig még egy kisgyerekük is született, Francesca Hilton. A kisebb-nagyobb botránys egymást érték, Zsazsa egyre híresebb és hírhettebb lett Hollywoodban, aztán lassan az egész világon.

Rengeteg kisebb-nagyobb TV szerepet kapott, mert személyisége sikert hozott még a legyöngébb daraboknak is. Sorozatokban, TV drámákban játszott és 1952-től kezdve sok nagy filmben is. Legtöbbször jóformán csak saját magát alakította, az európai csákkal-bájjal felruházott szépséget, akinek egy férfi sem tudott ellenállni. Mindez rendkívül népszerűvé tette és nemsokára nem is színésznői képességei miatt, hanem személyes varázsáért kedvelte a közönség. Megszámlálhatatlan bulvár show-ban, hollywoodi pletykaműsorban szerepelt és az amerikaiaknak nagyon tetszett a minden

álszeméret sutba dobó, hetyke, látzólag öntelt viselkedés, de főleg az aranykópései, melyekből nézői bőven hallhattak. Zsazsa mondásai hamarosan elhíresültek és szinte szállóigévé váltak. Egyike ezeknek volt a ma már szinte közhelynek számító mondása: hogy „Mindegy, mit beszélnek rólam, csak rólam beszéljenek” meg hogy „Egy gazdag férfi sosem lehet ronda.”

Hilton után még hét férje volt — és így végül is összesen kilencre rúgott az egymás utáni férjek összlétszáma — meg hát ezeken túl, illetve mellett, számtalan hosszabb-rövidebb ideig tartó szerelmi kalandja a filmvilág nagy hősszerelmeseivel — közöttük Sean Conneryvel. Híresebb szeretői közé sorolhatta Frank Sinatrát, Richard Burtont — sőt mi több, még Kissingert is. Házasságaira és válásaira valamint házasságain kívüli kalandokra is vonatkozik egy legendás mondása: „Hogy hány férjet fogyasztottam? Csak a sajátjaimról van szó?”

Zsazsa megvalogatta férjeit, lehetőleg milliárdosoknak, legrosszabb esetben multimilliomosoknak fogadott örök hűséget. Ez a hűség gyakran ugyancsak tisztavirág életű volt, mert volt olyan házassága, mely csak hónapig tartott. A válások tényleg szépen hoztak a konyhára, mert az amerikai törvények szerint az elvált feleségeknek komoly végkielégítések járnak. Zsazsa ezt sem rejtette véka alá és ezzel kapcsolatban is volt egy szellemes mondása, mondván hogy „Jó vagyok a háztartásban. Ha elhagyok egy férfit, megtartom a házat.”

Mondhatnánk, hogy nem találta meg az igazit? Azt hiszem Zsazsának minden valamire való — más szóval gazdag — férfi „igazi” volt. Csak szerette őket váltogatni, gondolom. 1986-ban azonban megjelent Frederick von Anhalt herceg, akárcsak az a mesebeli, a fehér lovon — és elnyerte a 69 éves, de még kétségtelenül roppant vonzó díva briliáns gyűrűkkel megrakott kacsóját. Anhalt herceg —

kinek hercegi címéhez ugyan holmi kétségekisszorúlnak — háromszorosan vonzó volt. Először is mesésen gazdag és mintegy 30 évvel fiatalabb volt Zsazsánál, ráadásul nejből hercegnőt csinált. Ez már igen. Itt már érdemes volt megállapodni — és ez a házasság még mindig tart. Igaz, Zsazsa felett is elszállt az idő, immáron 99. évben, súlyos betegen bizony már nem nagyon fickándozik.

És hogyan alakult testvéreinek sorsa? Magda nem futott be valami híres film-karriert, mindössze egyetlen egy magyar játékfilmben játszott, azon túl pedig néhány amerikai dokumentum filmben, amelyekben javarészt önmagáról és természetesen Zsazsa viselt dolgairól beszélt. Éva viszont, aki szintén nagyon szép, megnyerő személyiség volt, ragyogó karriert teremtett Hollywoodban. Jónéhány játékfilmben és TV produkcióban szerepelt, mindig nagy sikerrel. Legismertebb szerepe az évekig futó „Green Acres” — ben volt, ahol Eddie Albert feleségét alakította ragyog humorral. A testvérek egész életükben jó kapcsolatban voltak egymással és édesanyjukkal.

Magda még Zsazsa egyik elvált férjét, George Sanders-et, a híres angol filmszínészt is megörökölte Zsazsától.

Végül is, milyen képet alkotott Gábor Zsazsáról a világ? Legjellemzőbb erre az, hogy nevét jóformán mindenki mosolyogva mondja vagy hallja. Zsazsa született szórakoztató volt, akit tulajdonképpen mindenki szeretett és szeret ma is. Még a női egyenjogúság harcosai is, mert szókimondásával és tetteivel bizonyította, hogy egy nőnek mindig van egy nagyon is hatásos ütőkártya a kezében. Magyarságát soha sem tagadta, sőt, inkább hirdette, zsidó származására is büszke volt, pedig állítólag már kiskorában katolikus hitre tért. De ne beszéljünk róla múltidőben, hiszen még él. Inkább kívánjunk neki, Hollywood magyar hercegnőjének, minden jót és szépet, megnyugvást és békességet.

Március 15-én volt ötven éve, hogy felrobbantották a Nemzeti Színház Blaha Lujza téri épületét. A tragikus pillanatra emlékezve március 13-án, péntek este a Nemzeti Színház mostani vezetése megemlékezést szervezett a Duna-parton.

„Háromnegyed tizenegy volt, az EMKE-nél álltam, hatalmas tömeg állt néma csöndben. Csak a rendőrök hangoskodtak: menjünk arrébb. Senki se mozdult. A díszletraktárral kezdték: hatalmas dördülés, majd porfelhő következett, és a tömeg rendíthetetlen mozdulatlanságban, némán állt tovább. Ha ordítás lett volna, talán oldja a feszültséget. De az a csönd az elviselhetetlenségig fokozódott bennem, és másban is. Bihari Jóska bácsival találkoztam. »Megátkoz benneteket az én székelly Istenem!« — mondta, s retentő fájdalommal megindult felfelé, a Duna irányába.” Őze Lajos Kossuth-díjas színművész így emlékezett arra a napra, az akkor már belülről régóta bontott Nemzeti Színház épületének robbantására.

A tömegközlekedési igények megvalósításával a hatvanas évek elejére szükségessé vált az 1950-es években félbemaradt metróépítés folytatása. Az építők 1960-ban érték a Rókus-kórház alá, ahová mélyállomást terveztek. A nehéz talajviszonyok miatt azonban a terveket módosítani kellett.

Ötven éve robbantották fel a Nemzeti Színházat

A mélyállomást ezért a Rákóczi út és a Nagykörút sarkára helyezték át. Épp oda, ahol a Nemzeti Színház állt.

A műszaki szakértők szakvéleménye szerint az 1875-ben épült Blaha Lujza téri színházépület — amely a Nemzeti Színház társulatának 1908-as beköltözésig Népszínházként működött —

mind építészeti, mind műszaki állagában teljesen elavult volt. A metró építése miatt hat évig nem is üzemeltethető volt. Az épület felújításának költségét 120 millió forintra becsülték, ugyanakkor — adottságai miatt — csak a századforduló technikai színvonalán lehetett volna helyreállítani.

A Politikai Bizottság döntését mérlegelve az Országos Tervhivatal 1964 márciusában javaslatot terjesztett a Gazdasági Bizottság elé a Nemzeti Színház épületének szanálásáról. A javaslat alapján pedig a Gazdasági Bizottság 1964. március 27-én hozott határozatot az épület lebontásáról.

„Ott álltam, és rajzoltam. Tenni semmit se lehetett, úgy rendelkeztek, hogy az ügy semmiféle ellenkezést nem válthat ki. Beszéltem egy mérnökkel, elmondta: négy toronyból állandóan műszerrel figyelték a metró építkezésének hatását. Állította: »úgy megyünk el az épület alatt, hogy a színház meg se fog mozdulni«. A párizsi opera alatt is hatalmas metróállomás épült, s több mint száz esztendeje zavartalanul áll az épület” — Varga Mátyás díszlettervező ezekkel a szavakkal idézte vissza a történéseket.

Ennek március 15-én volt ötven éve. Péntek este hat órakor a mostani Nemzeti Színház előtti hajóorrban tartottak megemlékezést.

Korabeli idézetek hangzottak el a bejárat előtt felállított hangszóróból, majd mindenki vízre tette mécesét a hajóorrban, így emlékezve az épület leomlására. A megemlékezésen részt vettek olyan művészek, akik még játszottak a Blaha Lujza téri épületben, és jelen voltak színészek, rendezők és színházvezetők is.

„Katedrálisnak láttam az épületet. Mert tekintélyt sugárzott, akár a Magyar Tudományos Akadémia, amely ezeréves mivoltunk erejét is kifejezi, s erőt ad önbecsülésünk megtartásában” — mondta egykor Bessenyei Ferenc, a Nemzeti Színház társulatának a tagja.